

Noia de porcellana

Jacint Dunyó i Clarà

Com el títol de la cançó de Pau Riba ets, Lola Anglada, una noia de porcellana. Més que una porcellana, que una artista del llapis, o el pinzell, ets com una figura etèria, que guardes en el teu si, el dibuix i la forma, però envoltats en el silenci impenetrable d'una pau serena, soferta i observadora, que vola més enllà d'en Peret, de la Margarida, o de qualsevol dels teus llibres i dibuixos.

Avui, malgrat els anys, Lola, no ets el ressò esquerdalenc i melangiós de

l'antiqualla. Ets com un aire fresc de marinada, guardat en el teu sarró mental curull de coses llampades de primavera. Ens deies fa poc: «si tots els ximplers que hi ha es convertissin flors, aquest món fóra un jardí», i ens ho deies sense odi ni rancor, tu que en podies tenir després de la maltempsada que tant et va ferir. Acabares amb el mot jardí i l'amor de la noia de porcellana segueix avui igual com fa més de vint anys, quan et coneguerem oblidada en el teu refugi pairal. En aquell

temps d'odi i rancor, tu escoltaves la nostra conversació i les anècdotes de l'inoblidable Curet, mig entenedor, mig pipa ensalivada. Llavors la teva ment volava pel cel serè, en un sòl brut per la bota ferrada. Tiana muda et volia ignorar, però la teva mà al pizell o a l'espàtula, soferta i treballadora, no parava.

Prop, la font del ronyó, a peu de carretera, no parava de rajar, tu ho sabies bé, noia de porcellana. L'aigua immaculada ens assadollava abans d'arribar a la teva masia. El gegant alt, mig molí de vent, mig misteriós, ens anunciava la proximitat de la llar de Monsenyor Llangardaix. Albiràvem lluny les serralades plenes de pins del maresme, tan teu, i tan ple de llum com els dibuixos que feies.

Han passat dues desenes i escriu de nades. I segueixes essent la mateixa noia de porcellana. Callada, observadora —i fins i tot innocent— el teu fons immutable no ha deixat d'arrelar en la terra pairal. Avui, com ahir, quan parles —que poc parles!— noia de porcellana, els teus ninots es mouen, i els soldats de festa major de la tendeta juguen a collir flors i donar-les a la mainada. El més petit de tots, joganer i responsable, s'emcimbella dalt la teva testa blanquinosa, ahir plena de sofriments i angoixes, avui tranquil·la. I el més petit de tots surt a la plaça de Tiana i crida a ple pulmó que ets lliure, que mai ho has deixat de ser. Que ets lliure com ho eres quan te n'anaves a París a buscar les nines de porcellana que tu tant t'estimes.

Com una d'aquelles nines de porcellana, plena de sentiments maternals envers la teva pàtria, has seguit el camí recte, sense fer marrades, sense claudicacions davant les soledats, les impertinències i el despreci. Els liris el teu jardí han florit i els teus contes d'argent són ara un cant a la llibertat. Un cant serè i pausat. Ets actualitat. Ara et descobreixen. Ara que no el tenim, ara, s'adonen de l'aire transparent ratllat per les orenetes, que ens donen els teus dibuixos que tant bé guardes en la teva casa i al teu jardí. Ara descobreixen les sentors del teu celler i no volen ganivetes de llescar pa, lligades amb cadenes a la taula pairal, com tu la tenies en

membrança del rei dèspota i invasor, que ens privà de les nostres llibertats i ens féu convertir el nostre cant dels ocells en un crit ofegat contra la venjança castellana.

Avui, però, els ocells de presa ja no hi són. O potser sí? Però volen alt i no viuran pas massa, ja que tu, noia de porcellana, amb la joia dels teus contes i els teus dibuixos no els deixaràs acostar.

Com un sant Francesc, voltada d'animalons, ets una flor ben fresca, que ens has descobert un món de llibertat, pels qui no el coneguerem abans del 36.

Redemptora de l'aire pur i la lluminària que respiren els teus grafismes i els teus escrits, ets de fa temps la primera ecologista del país. Has estat tu qui ens has fet creure en els homes sans, amb sentiments humils i joganers, sense fer trencadisses ni fumeres industrials. Tu, noia de porcellana ens feres estimar la natura quan tot just la coneixíem. Tu, noia de porcellana, ens feres estimar els animalons, amb el respecte al sentit de la seva supervivència.

En el teu llibre «La meva casa i el meu jardí», ens dius: ...«Els anys han anat acumulant-se en aquest meu estudi i ara jo sento una plena satisfacció d'haver creat aquestes figures, les quals han vingut a formar un món sempre content, vida meva en petites obres que ixen de la meva mà, on neixen en gran nombre atapeïdes com els robins dins les magranes, art senzill que aparenta no tocar mai a terra perquè és una pregària constant a Qui ha volgut fer-me feliç...»

Com una nina de la teva col·lecció, com un robí de la magrana dels teus dibuixos, qui et coneix i estima l'obra del teu cor i la teva mà, vol sentir-se ninotet teu, estimada Lola Anglada, noia de porcellana.

El passat mes de gener, a l'article de Gent Nostra sobre l'Eladi Costa hi hagué un involuntari error en la transcripció del nom de l'autor d'aquest article.

La transcripció correcta és
Lluís Banús Vallverdú.